

Čís. 7682.

Není obranou nepřípustnosti pořadu práva, nýbrž obranou ve věci samé, namítá-li žalovaná dráha proti žalobě poštovního zaměstnance o odškodnění podle zákona o ručení železnic, že jest žalobce pro případ úrazu odkázán na zaopatření podle řádu úrazového zaopatření, uveřejněného ve věstníku ministerstva pošt čís. 17 z roku 1926.

Vznesena-li námitka nepřípustnosti pořadu práva a námitka věcné a místní nepřislušnosti, přichází v úvahu tato námitka teprve po zamítnutí oné.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1928, R I 1106/27.)

Žalobce byl poštovním vozkou u poštovního pojezdného. Rozvážeje balíky, byl při přechodu dráhy zachycen vlakem a poraněn. Proti žalobě na československý stát o náhradu škody namítl žalovaný nepřípustnost pořadu práva, jakož i věcnou a místní nepřislušnost dovolaného krajského soudu v M. Soud první stolice vyhověl námitkám a odmítl žalobu. D ů v o d y: Jest nesporno, že žalobce byl poštovním kočím, rozvázejícím poštou balíky, a jest prokázáno Antonínem S-em, že žalobce byl u něho jako poštovního pojezdného za kočího u pošty přijat proti čtrnáctidenní výpovědi a že čtvrt roku před žalobcovým úrazem převzal poštovní erár za žalobce placení úrazových příspěvků do úrazovny a že Antonín S. žalobce jako kočího do služby samostatně přijal a jméno jeho poštovnímu ředitelství oznámil. Jde o to, zda jest žalobce pokládán za zaměstnance podniku čsl. pošty, podléhající řádu úrazového zaopatření, jak uveřejněn jest ve Věstníku min. pošt a telegrafů čís. 17 ze dne 10. dubna 1926. Vzhledem k tomu, že podle tohoto řádu jsou jako zaměstnanci pošty i osoby, jež jsou k čsl. poště v nepřímém služebním poměru jako postiliony, poštovní vozkové a poslové, nelze pochybovati o tom, že žalobce jako poštovní vozka, ačkoliv byl přijat do služby poštovním pojezdným Antonínem S-em samotným, musí býti pokládán za osobu v nepřímém poměru k čsl. poště, že podléhá řádu úrazového zaopatření zaměstnanců čsl. pošty a že jest ode dne 1. ledna 1926 pro případ úrazu při provozování podniku pošty, podnikového úrazu, pojištěn státem a má proti správě pošty pro podnikový úraz, o nějž se jedná, nárok, jak uveden jest v řádu úrazového zaopatření zaměstnanců podniku čsl. pošty, který byl vydán po rozumu čl. III. zák. ze dne 10. dubna 1919, čís. 207 sb. z. a n. Podléhá-li však, jak soud má za to, žalobce tomuto řádu, nemá podle čl. I. čís. 4 řádu úrazového zaopatření proti železniční správě nároku ze zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. a, nemá-li nárok z tohoto zákona, jest soud pro rozhodnutí tohoto sporu místně i věcně nepřislušným, avšak pořad práva jest též nepřípustným, jak jde na jevo z čl. III., VI., IX., X. řádu úrazového zaopatření zaměstnanců podniku čsl. pošty. R e k u r s n í s o u d zamítl námitky. D ů v o d y: Zjištěné skutečnosti a právní úvahy napadeného usnesení k výroku, že námitce nepřípustnosti pořadu práva se vyhovuje a žaloba se z toho důvodu odmítá, dávají zřejmě seznati, že první soud nepokládá žalobní nárok za oprávněný z důvodů hmotně-

právních. Následkem toho bylo by v každém případě odůvodněno zamítnutí žaloby, tedy rozhodnutí ve věci samé nikoli však nepřípustnost pořadu práva. Žalobou jest uplatňován nárok na náhradu proti podniku železné dráhy provozované použitím živelné síly na základě ustanovení zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. Zda žalobce vůbec nebo do jaké míry k uplatňování tohoto nároku není oprávněn, protože mu nepřísluší nárok na odškodnění na základě úrazového pojišťovacího zákona, může býti rozhodnuto pouze příslušným soudem rozsudkem. Podle § 3 téhož zákona patří žaloba podle volby žalobcovy před obchodní soud, v jehož obvodu žalovaný podnik má své bydliště nebo kde se stala příhoda. Poněvadž se příhoda v dopravě stala nesporně v obvodu krajského soudu v M., jest obchodní senát tohoto soudu věcně i místně příslušným k rozhodování o žalobě. Jest proto napadené usnesení nesprávné i potud, že vyhovuje námitce nepřípustnosti, nehledíc k tomu, že prvý soud nemohl a nesměl rozhodovati o vlastní příslušnosti, pokud věc pokládal za nenáležející na pořad práva, tedy řádným soudům odňatou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu ohledně námitek nepřípustnosti pořadu práva a místní nepřípustnosti, ohledně námítky věcné nepřípustnosti dovolací rekurs odmítl.

D ů v o d y:

Soud první stolice omezil jednání na námítky nepřípustnosti pořadu práva a místní a věcné nepřípustnosti. Rozhodnutí o těchto námitkách vydal správně podle předpisu § 261 c. ř. s. ve formě usnesení, z čehož je patrné, že ve věci samé nerozhodl, neboť, kdyby byl rozhodl ve věci samé, byl by musil rozhodnouti rozsudkem. Tolik po stránce formální. Ve věci samé byla námitka nepřípustnosti pořadu práva soudem rekursním zamítnuta právem, neboť žalobce domáhá se podle obsahu žaloby na žalovaném náhrady škody z úrazu z důvodu zákona o ručení železnic. K rozhodování o těchto nárocích žalobcových jsou podle § 1 j. n. povolány řádné soudy, pokud věc tato nebyla přikázána zvláštními zákony jiným úřadům neb orgánům. Žalovaný ani netvrdí, že zvláštními zákony rozhodování o žalobcových nárocích uplatňovaných žalobou bylo odňato pravomoci soudů, nýbrž tvrdí jen ve věci samé, že v tomto případě jest použití zákona o ručení železnic vyloučeno, poněvadž žalobce jest na základě výnosu ministerstva sociální péče ze dne 2. ledna 1926 č. 13.152-IV.-Fl. platného od 1. ledna 1926 odkázán pro případ úrazu na zaopatření na podkladě řádu úrazového zaopatření, uveřejněného ve věstníku ministerstva pošt a telegrafů pod číslem 17 z roku 1926, podle něhož (čl. I. čís. 4) nemají osoby, jimž přísluší nárok na zaopatření dle tohoto řádu, proti železniční správě nárok ze zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. (zákon o ručení železnic). Z tohoto skutkového stavu jest patrné, že žalovaný proti nárokům žalobcovým nevznáší ve skutečnosti námitku nepřípustnosti pořadu práva ve smyslu ustanovení § 1 j. n., nýbrž že svým přednesem uplatňuje proti oprávněnosti žalobní prosby námitky jen z důvodu hmotněprávního.

Soud rekursní vystihnul význam přednesu žalovaného v první stoličce ohledně námitky nepřipustnosti pořadu práva, zamítl námitku tuto a rozhodnutí jeho odpovídá jak věci, tak i zákonu. Za tohoto stavu věci netřeba v tomto období sporu řešiti otázku platnosti a závaznosti řádu úrazového zaopatření poštovních zaměstnanců a poukaz žalovaného na rozhodnutí tohoto soudu č. 3087 sb. n. s. pozbývá významu, ba spíše svědčí proti žalovanému, neboť tam rozhodnuto bylo o nárocích železničního zaměstnance z důvodu náhrady škody ve smyslu zákona o ručení železnic pořadem práva, z čehož plyne, že pořad práva ani v projednávaném případě není vyloučen. Pokud jde o námitku místní a věcné nepřislušnosti dovolaného soudu, přichází v úvahu teprve po zamítnutí námitky nepřipustnosti pořadu práva. Soud rekursní také o námitce místní nepřislušnosti správně rozhodl, neboť, an pořad práva není vyloučen, jest k rozhodování o žalobcových nárocích místně příslušným krajský soud v M. (obchodní senát), u něhož žaloba byla podána. Ve směru tomto stačí stěžovatele poukázat na správné, stavu věci a zákonu vyhovující odůvodnění napadeného usnesení. O námitce věcné nepřislušnosti bylo rekursním soudem rozhodnuto konečně (§ 45 j. n.) a bylo proto dovolací rekurs v tomto směru odmítnouti.

Čís. 7683.

Novým doslovem § 469 obč. zák. nebylo nic změněno na zásadě, že i knihovní zástavní právo lze zřídit jen ku zajištění platné a trvalé pohledávky. Smlouvou, podle níž bude zápůjčka budoucně poskytnuta (§ 936 obč. zák.), nevzniká ještě pohledávka, jež má být zajištěna zástavním právem.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1928, R I 1112/27.)

Knihovní soud povolil vklad převodu zástavního práva, váznoucího pro pohledávku banky H. na banku D. Rekursní soud knihovní žádost zamítl. Důvody: Podle § 33 III. dílčí novely k obč. zák. (§ 469 obč. zák.) přípustný převod práva zástavního váznoucího za zaplacenou pohledávku na novou pohledávku předpokládá, že tu jest platný dluh, který později zanikl; tomu svědčí v citovaném místě zákona použité obraty »zaplacení dluhu«, »zanik zástavního dluhu« (»Tilgung der Schuld«, »das Erlöschen der Pfandschuld«). Podle § 449 obč. zák. vztahuje se právo zástavní vždy k platné pohledávce, bez níž by právo zástavní bylo bez podstaty. (Sr. Dr. Pfaff, Dr. Krainz-Dr. Ehrenzweig: System rak. všeob. soukromého práva I. sv. § 287). Z výmazného prohlášení ze dne 29. srpna 1927 jest však zřejmo, že zápůjčka, pro niž bylo vloženo zástavní právo pro banku H., nikdy nebyla vyplacena, že tedy dluh nikdy nevznikl. Proto právo zástavní takto bezdůvodně váznoucí nemůže být převedeno na novou pohledávku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.